



TÜRKİYE CUMHURİYETİ
TİCARET BAKANLIĞI

MÜCEVHERAT SEKTÖR RAPORU

Hazırlayan
İhracat Genel Müdürlüğü
Maden, Metal ve Orman Ürünleri Dairesi

2018

TÜRKİYE MÜCEVHERAT SEKTÖRÜ

Türkiye'de değerli metallere yapılmış ziynet eşyalarının ihracatı son 10 yılda önemli ölçüde artmıştır. Bu artışla Türkiye'nin endüstrideki sıralaması yükselmiş ve Türkiye bu konuda lider ülkelerden biri haline gelmiştir. Türkiye'de kuyumculuk sektörünün elinde her sene yaklaşık 400 ton altını ve 200 ton gümüşü işleyerek mücevherata dönüştürme kapasitesi vardır ancak bu kapasitenin tamamı kullanılmamaktadır. Türkiye dünya altın mücevherat üretiminde ilk 10 ülke arasında yer almakta, dünya mücevherat otoriteleri de Türkiye'yi İtalya'ya bir rakip olarak göstermektedirler.

Halihazırda, 200 – 1500 arası kalifiye eleman çalıştıran 50'den fazla büyük şirket bulunmaktadır. Türk imalat sanayileri arasında en büyüklerinden biri olan değerli maden ve mücevherat sektörü, yaklaşık 250.000 kişiye istihdam olanağı sağlamaktadır.

ALTIN MÜCEVHERAT SEKTÖRÜ

Türk altın mücevherat üretim geleneğinin kökleri 5 000 yıl öncesine dayanmakta olup, Anadolu'da yaşamış olan tüm uygarlıklar dini ve estetik amaçlı olmak üzere pek çok takı yaratmıştır. Anadolu'da hüküm sürmüş olan Hititler, Urartular, Frigyalılar, İyonyalılar, Lidyalılar, Romalılar, Bizanslılar, Selçuklular ve Osmanlılar, hepsi kendi takı stillerini geliştirmiştir. Pek çok değişik mücevherat stili arasında, en önemli mücevherat stilini Anadolu'ya getirenler Selçuklular olmuştur. Osmanlı İmparatorluğu'nun büyümesi ve refaha ulaşması ile birlikte takı sanatı İstanbul'da önem kazanmış; Muhteşem Süleyman'ın saltanatı esnasında İstanbul dünyanın en önemli mücevherat merkezleri arasına girmiştir. Bu dönemde İstanbul'da mücevherat fuarlarının düzenlendiği de tarihi kaynaklarda belirtmektedir.

Günümüzde Türk mücevherat sanayi, bu geleneksel ve zengin mücevherat üretme geleneğinin miras ve izlerini taşıyan yenilikçi tasarımlar ve modern teknoloji ve teknikler kullanarak üretim yapmaktadır.

ÜRETİM

Türkiye, altın mücevherat pazar büyüklüğü açısından Hindistan, Çin, ABD ve Rusya ile birlikte dünyanın en büyük beş pazarı arasında yer alırken, üretimde de Hindistan ve İtalya ile birlikte ilk üç ülke arasında bulunmaktadır. Türkiye yıllık olarak 400 ton altın işleme kapasitesine sahiptir fakat, bu kapasitenin tümü kullanılmamaktadır. Ülkemizde her sene yaklaşık 250–300 ton altın mücevherat üretilmektedir.

Sektör Türk imalat sektörlerinin en büyükleri arasında yer almakta ve yaklaşık 250 bin kişi istihdam etmektedir. Sektörde yaklaşık 5 bin üretici, 35 bin perakende satış mağazası bulunmaktadır. Altın mücevherat üretim merkezi İstanbul olmakla beraber, Ankara ve İzmir'de de oldukça önemli miktarlarda üretim yapılmaktadır. Doğu ve Güney Doğu Anadolu'daki bazı illerde de geleneksel çizgiler taşıyan üretim mevcuttur.

Üretimin % 30-40'ı ihraç edilmekte, geri kalanı ise yerli tüketicilere, turistlere ve bavul ticareti yapanlara satılmaktadır. Türkiye'ye gelen her dört turistten, ortalama bir kişi mücevherat satın almaktadır. Yıllık olarak üretilen altın mücevheratın yaklaşık % 40'ı da turistlere ve bavul ticareti yapanlara satılmaktadır.

Türkiye son yıllarda 100–200 ton arasında altın ithal etmektedir. 2017 yılında altın ithalatı 446 ton olarak gerçekleşmiştir. Altın ithalatı yalnızca Merkez Bankası ve gerekli izin belgesine sahip olan İstanbul Altın Borsası üyeleri tarafından yapılmaktadır.

İstanbul Altın Borsası - İAB (www.iab.gov.tr) 1995 yılında Türk Altın Sektörü'nü serbestleştirmek ve uluslararası piyasalarla uyum sağlamak üzere kurulmuştur. 2017 yılı itibariyle üye sayısı 775'dir. Borsa üyeleri, bankalar, yetkili müesseseler, kıymetli maden aracı kurumları, kıymetli maden üretim ve pazarlaması faaliyetinde bulunan kuruluşlardan oluşturmaktadır.

İAB, altın arz ve talep eden kuruluşların organize bir piyasa ortamında karşılaşması, kuyumculuk sektörünün üretim finansmanının daha düşük maliyetlerle temin edilmesi ve altının finansal piyasalarda işlem görerek menkul kıymetleştirilmesi amacıyla kurulmuş; altın sektörü ile finans sektörü arasında bir köprü görevi üstlenmiştir.

Borsada, üye kuruluşlar tarafından yurtdışından ithal edilen altın ve diğer bazı kıymetli madenlerin serbest piyasa şartlarında alım ve satımı yapılmaktadır. 1999 yılından beri, gümüş ve platinin de borsa bünyesinde işlem görmeye başlamasıyla, Borsa, fiili olarak kıymetli madenlerin işlem gördüğü bir piyasa haline gelmiştir.

Diğer taraftan, 6362 Sayılı Sermaye Piyasası Kanunu hükümleri çerçevesinde İstanbul Altın Borsası ile İstanbul Menkul Kıymetler Borsasının tüzel kişiliklerinin sona ermesi ve yeni bir borsanın kurulması sonucunda, Borsa İstanbul A.Ş. 03.04.2013 tarihinde faaliyete geçmiştir. Kıymetli maden ve kıymetli taş işlemleri İstanbul Altın Borsası yerine Borsa İstanbul A.Ş. bünyesinde kurulan Kıymetli Madenler ve Kıymetli Taşlar Piyasası Bölümü tarafından yürütülmeye başlanmıştır.

1995 yılında kurulmuş olan İstanbul Altın Rafinerisi (www.iar.com.tr) 2002 yılında faaliyete geçmiştir. Altın rafinerisinde hurda altın külçe haline dönüştürülerek, yeniden kullanıma ve ihracata yönlendirilmektedir. İstanbul Altın Rafinerisi, %99,99 saflıkta altını 4 saat gibi kısa bir sürede rafine edebilecek teknolojiye sahiptir.

Kuyumcu Kent (www.kuyumcukent.com.tr) sektör mensuplarının bir araya gelerek Türk kuyumculuğunu, çağın gereklerine uygun olarak yapılandırmak ve uluslararası ölçekte stratejik bir konuma yükseltmek amacıyla modern ve teknolojik alt yapıyla donatılarak oluşturulan bir tesistir. 186 000 m² arsa üzerine 328 000 m²'lik brüt inşaat alanı üzerine kurulmuştur. Kuyumcu Kent, 2500 üretim ve satış birimine sahiptir. Bünyesinde İstanbul Altın Rafinerisi şubelerini de barındırmaktadır.

DIŞ TİCARET

İhracat

Son 20-25 yılda, Türk ekonomisindeki değişim nedeniyle bireylerin kullandıkları yatırım araçları çeşitlenmiş, yatırım amaçlı altın mücevherat satın alımının yanı sıra diğer yatırım araçlarına da yönelim olmuştur. Bu nedenle altın mücevherata yönelik iç talep daralmış, bu durum sektördeki üreticileri dış pazarlara açılmaya teşvik etmiştir. Ayrıca, sektörün yurtdışına açılmasında 1993 yılında değerli metallerde uygulanan ithalat ve ihracat kısıtlamalarının kaldırılması da etkili olmuştur.

Altın mücevherat ihracatının geçmişi son 20-25 yıla dayanmakla beraber, oldukça iyi bir performansı göstermiştir. Türkiye, 2015 yılı altın mücevherat ihracatında dokuzuncu sırada yer almaktadır.

Yıllık üretim miktarının % 30-40'ı ihraç edilmekte, geri kalanı ise yerli tüketicilere, turistlere ve bavul ticareti yapanlara satılmaktadır. Türkiye'ye gelen her dört turistten yaklaşık bir tanesi mücevherat satın almaktadır. Yıllık olarak üretilen altın mücevheratın yaklaşık % 40'ı turistlere ve bavul ticareti yapanlara satılmaktadır.

Türkiye'de her yıl belli başlı 5 mücevherat fuarı düzenlenmektedir. Bunlar, "Antalya Mücevherat, Gümüş ve Saat Fuarı", "İstanbul Uluslar arası Saat, Mücevherat Makina ve Ekipman Fuarı", "İstanbul Mücevherat Fuarı-IJS", "İzmir JEWEX Fuarı" ve "Çukurova Altın ve Mücevherat Fuarı"dır.

Türkiye'nin Altın Mücevherat İhracatı

(HS: 71131900011)

(Değer: Milyon ABD \$)

Yıl	İhracat
1999	287.7
2000	384.2
2001	431.1
2002	567.5
2003	707.8
2004	931.9
2005	1.128
2006	1.097
2007	1.490
2008	1.585
2009	1.086
2010	1.443
2011	1.847
2012	2.562
2013	3.307
2014	4.244
2015	3.660
2016	3.676
2017	4.035

Kaynak: T.C Ekonomi Bakanlığı

Türkiye'nin altın mücevherat ihracatı 2017 yılında 3,68 milyar ABD Doları olarak gerçekleşmiştir. İhracat yapılan başlıca ülkeler BAE, Irak, ABD, Hong Kong ve Almanya'dır.

Ülkelere Göre Türkiye'nin Altın Mücevherat İhracatı
(HS: 711319)
(Değer: Bin ABD \$)

	2015	2016	2017	2016-2017 % Değişim	2017 % Pay
B.A.E.	1.166.229	1.434.817	1.358.014	-5,4	33,7
IRAK	454.636	542.091	956.605	76,5	23,7
A.B.D.	144.541	192.736	243.661	26,4	6,0
HONG KONG	68.627	109.761	157.296	43,3	3,9
ALMANYA	61.096	106.699	156.023	46,2	3,9
BELÇİKA	68.293	71.823	124.450	73,3	3,1
İSRAİL	66.551	79.274	91.792	15,8	2,3
LİBYA	73.215	52.243	85.331	63,3	2,1
LÜBNAN	42.986	61.102	73.766	20,7	1,8
FAS	67.768	95.521	49.621	-48,1	1,2
İRAN	857.589	396.909	45.916	-88,4	1,1
İTALYA	43.242	44.906	42.672	-5,0	1,1
ROMANYA	17.683	28.652	41.560	45,1	1,0
POLONYA	26.877	31.912	41.483	30,0	1,0
KIRGIZİSTAN	50.828	30.676	41.373	34,9	1,0
MEKSİKA	28.118	33.207	41.133	23,9	1,0
KAZAKİSTAN	39.360	27.023	39.977	47,9	1,0
RUSYA FEDERASYONU	20.905	14.113	34.152	142,0	0,8
İNGİLTERE	17.721	22.288	26.365	18,3	0,7
ÇEK CUMHURİYETİ	13.779	21.604	25.716	19,0	0,6
DİĞER	329.809	278.910	358.255	28,4	8,8
Genel Toplam	3.659.853	3.676.267	4.035.162	0,4	100,0

Kaynak: T.C Ekonomi Bakanlığı

İthalat

Türkiye'nin altın mücevherat ithalatı 2017 yılında 513,7 milyon ABD Doları olarak gerçekleşmiştir. İthalat yapılan başlıca ülkeler, İtalya, B.A.E., Bolivya, Estonya, ABD'dir.

Türkiye'nin Altın Mücevherat İthalatı

(Değer: Milyon ABD \$)

Yıllar	İthalat
1999	28,5
2000	55,4
2001	51,0
2002	67,8
2003	93,3

2004	135,2
2005	174,1
2006	235,3
2007	370,5
2008	430,8
2009	211,6
2010	282,6
2011	349,6
2012	420,3
2013	664,5
2014	611,4
2015	367,9
2016	369,6
2017	513,7

Kaynak: Türkiye Cumhuriyeti, Ekonomi Bakanlığı

Ülkelere Göre Türkiye'nin Altın Mücevherat İthalatı (Değer: Bin ABD \$)

	2015	2016	2017	2016- 2017 % Değişim	2017 % Pay
İTALYA	198.747	192.716	246.351	27,8	48,0
B.A.E.	92.298	82.302	122.957	49,4	23,9
BOLİVYA		17.062	71.686	320,1	14,0
ESTONYA	11.349	13.399	12.231	-8,7	2,4
A.B.D.	5.585	4.365	6.969	59,7	1,4
FRANSA	7.166	9.482	6.710	-29,2	1,3
ÇİN	8.991	5.273	6.663	26,3	1,3
HONG KONG	8.844	7.738	5.575	-28,0	1,1
HİNDİSTAN	5.223	5.406	5.323	-1,5	1,0
TAYLAND	3.078	3.015	4.549	50,9	0,9
YUNANİSTAN	108	243	4.020	1.551,3	0,8
BULGARİSTAN	5.312	5.122	3.113	-39,2	0,6
İSVİÇRE	5.353	4.141	2.784	-32,8	0,5
İSPANYA	3.266	3.116	2.352	-24,5	0,5
IRAK	448	576	1.952	238,8	0,4
ENDONEZYA	1.002	1.312	1.632	24,3	0,3
ALMANYA	1.353	833	1.619	94,4	0,3
GÜNEY KORE	1.359	1.086	1.558	43,5	0,3
K.K.T.C.	306		784	-	0,2
ÇEK CUMHURİYETİ	346	375	754	101,3	0,1
MALEZYA	14	157	699	343,9	0,1
İNGİLTERE	707	424	621	46,3	0,1

MACARİSTAN	42	82	395	383,2	0,1
LETONYA	1.246	703	357	-49,2	0,1
SİNGAPUR	286	585	314	-46,4	0,1
DİĞER	5.468	10.081	1.768	-82,5	0,3
Genel Toplam	367.896	369.597	513.735	0,5	100

Kaynak: Türkiye Cumhuriyeti, Ekonomi Bakanlığı

DÜNYA TİCARETİ

Dünya değerli mücevherat ticaret hacmi 2017 yılında 172 milyar ABD Doları seviyesinde gerçekleşmiştir. 2017 yılı dünya değerli mücevherat ithalatı 76 milyar Dolar, dünya değerli mücevherat ihracatı ise 96 milyar Dolardır.

İhracat

Ülkelere Göre Dünya Mücevherat İhracatı

(GTİP: 7113)

(Değer: Milyon ABD \$)

Ülkeler	2015	2016	2017
HİNDİSTAN	9.992	12.554	12.779
İSVİÇRE	11.057	11.011	11.192
ÇİN	18.547	13.039	11.076
ABD	9.680	9.807	10.289
İTALYA	6.283	6.049	6.969
HONG KONG	6.736	6.030	6.241
FRANSA	4.484	4.690	5.005
İNGİLTERE	6.238	4.544	4.709
B.A.E.	10.985	11.821	4.347
TÜRKİYE	3.757	3.761	4.135
TAYLAND	3.640	3.546	3.665
ENDONEZYA	3.288	4.079	2.639
SİNGAPUR	2.845	2.935	2.249
ALMANYA	1.679	1.843	1.992
JAPONYA	1.635	2.293	1.694
MALEZYA	1.669	1.388	1.332
DOMİNİK CUM.	374	397	410
AVUSTRALYA	266	292	405
İSPANYA	374	369	397
SUUDİ ARABİSTAN	297	278	391
Toplam	107.936	104.642	95.703

Kaynak: Trademap- ITC

İthalat

Ülkelere Göre Dünya Mücevherat İthalatı (Milyon ABD Doları)

Ülkeler	2015	2016	2017
HONG KONG	10.891	11.365	12.138
BAE	7.219	7.271	11.798
İSVİÇRE	9.908	8.896	11.155

ABD	8.023	8.354	9.175
FRANSA	3.970	4.100	4.382
İNGİLTERE	4.048	3.603	3.076
SİNGAPUR	3.215	3.229	2.625
İTALYA	1.577	1.576	1.987
JAPONYA	1.674	1.846	1.937
ALMANYA	1.496	1.453	1.620
KATAR	390	348	1.162
AVUSTRALYA	843	890	980
IRAK	3.106	3.175	964
KANADA	969	948	958
ÇİN	916	848	916
SUUDİ ARABİSTAN	451	608	829
HİNDİSTAN	747	356	782
KUVEYT	680	703	721
MAKAO, ÇİN	1.024	918	655
TAYLAND	541	527	637
TÜRKİYE	409	405	556
TOPLAM	71.034	68.070	76.121

Kaynak: Trademap, ITC